

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-90>

УДК 338.488.2:640.4

АДАПТАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В ПЕРІОД ВІЙНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ (КЕЙСИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

ADAPTATION OF THE HOTEL BUSINESS DURING THE WAR IN THE CONTEXT OF CURRENT TRENDS (CASES OF IVANO- FRANKIVSK REGION)

Коробейникова Ярослава Степанівна

кандидат геологічних наук, доцент,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0377-7881>

Котенко Руслан Михайлович

кандидат історичних наук, доцент,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3539-6159>

Щука Галина Петрівна

доктор педагогічних наук, професор,
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4368-5081>

Korobeinykova Yaroslava

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

Kotenko Ruslan

Vasyl Stefanyk Prykarpattia National University

Shchuka Halyna

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

У статті проаналізовано стан готельної галузі в Україні в роки війни та окреслено перспективи розвитку галузі відповідно до сучасних світових трендів. Готельний бізнес протягом двох років війни вистояв та продовжує розвиватися у регіонах, які не зачеплені війною. На прикладі Івано-Франківської обл. проаналізовано сучасні тренди нових готельних проєктів: надання переваги сталим технологіям в готельному бізнесі, адаптація готельних підприємств під потреби реабілітації військових та цивільного населення, формування комплексних програм обслуговування в готелях, більш широке використання соціальних мереж тощо. Зроблені висновки, що протягом затяжної війни готельний бізнес України набуде унікального досвіду виживання в умовах крайньої невизначеності, що в сучасному нестабільному світі є безцінним прикладом і може бути масштабованим у інших регіонах.

Ключові слова: готельний бізнес, сучасні тренди розвитку, реабілітація, готельна послуга, глемпінг, екологізація.

The article analyzes the state of the hotel industry in Ukraine during the war and outlines the prospects for the development of the industry according to the identified modern global trends. The results of the tourism industry's recovery from the coronavirus have shown that the tourism and hospitality sector recovered very quickly after the crises. The hotel business has withstood the two years of war and continues to develop in regions that were not affected by the war. Moreover, the projects being implemented show signs of modern global hotel trends. The main ones relate to the preference for sustainable technologies in the hotel business, namely, reducing the environmental impact of the hotel industry (use of natural materials in their construction and arrangement; environmentally conscious use of natural resources) and the desire to provide eco-services to its customers, the demand for which is growing. The growth in customer demand for eco-friendly recreation is another global trend that is also taking

place in Ukraine. In Ukraine, the energy crisis caused by the war is challenging hoteliers to improve energy efficiency and solve energy problems in the context of limited energy supply. The hotel industry is optimizing hotel areas, adapting hotel facilities to the needs of rehabilitation of the military and civilians, and developing new architectural forms and structures of hotel buildings, including those that take into account the safety needs of guests. Modern hotels are becoming recreation centers, hoteliers are significantly expanding restaurant areas and turning them into multifunctional recreation areas. The article analyzes the market of hotel services for people with limited mobility. The dynamics of the glamping market as a new trend in the hotel business is analyzed, their development in the studied territory is substantiated. Emphasis is placed on the growing role of social networks in the work of hotels, which is also a modern trend in the development of the global hotel business and is characteristic for Ukraine. It is concluded that during a prolonged war, the hotel business of Ukraine will survive and gain a unique experience of survival in conditions of extreme uncertainty, which in today's unstable world is an invaluable example and can be scaled up in other regions of the world.

Keywords: hotel business, hotel service, current trends in hotel development, rehabilitation, glamping, environmentalization.

Постановка проблеми. Війна в Україні принесла непоправні людські втрати, зруйновані міста, промислова та цивільна інфраструктура, багато галузей господарювання поставлені на межу виживання. Сфера гостинності не стала виключенням. Фахівці у цій галузі виділяють декілька етапів функціонування сфери гостинності з початку війни. До літа 2022 року в готелях України спостерігалася різка регіональна диференціація рівня завантаженості. Заклади розміщування в східній частині України мали вкрай низькі показники завантаження, а деякі з них – були зруйновані в результаті російської агресії. Це готелі, переважно в Київській, Харківській, Миколаївській, Херсонській, Одеській областях. На початок 2023 р. в Україні було зруйновано більше 1000 закладів гостинності різної кількості ліжок-місць [1]. Готелі Києва (як правило, більш комфортабельні) стали місцем зупинки багатьох закордонних делегацій з міжнародних гуманітарних організацій, журналістів тощо, що дозволило навіть збільшити показник завантаженості до 37% (у 2021 році – 27%). В той же час, в Києві не працювало біля 70% готелів. Проте, готельні заклади західної частини України, особливо Карпатського регіону, переживали «бум» завантаженості (до 80% і вище), а деякі готелі були повністю заброньовані на тривалий період. В першу чергу, це стосувалося готелів Львова та гірської частини Карпат, що було природньо, так як захід України вважався більш безпечним регіоном. Починаючи з осені 2022 р. значна частина вимушених переселенців або повернулися в місця свого постійного проживання або виїхали за кордон, рівень завантаження готелів впав в середньому до 50% [2].

Починаючи 2023 року готельна індустрія, оговтавшись від шокового стану, продовжувала працювати в нових умовах. Незважа-

ючи на війну, деякі нові готельні проекти у 2022 році були завершені. Прикладом може бути відкриття декількох готелів мережі Ribas, переважно в Карпатах. Процес адаптації готельної індустрії до умов крайньої невизначеності, якою є війна, триває і сьогодні. Незважаючи на вкрай високу невизначеність щодо подальшого розвитку воєнних подій в Україні, тривалості військових дій, територій, які можуть бути зачеплені у військових діях, готельний ринок все таки розвивається.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вже з початку війни в науковій літературі появилися публікації, присвячені впливу війни на стан готельного бізнесу в Україні. Результати перших досліджень були опубліковані у 2022 році і стосувалися вони аналізу готельного ринку на початок війни; вважалося, що війна не триватиме довго, а отже ситуація невизначеності швидко закінчиться [3–5]. У публікації Безручка Л. С і колективу авторів визначено особливості поведінки готельного бізнесу на різних етапах війни та територіальні відмінності розвитку готельного господарства в період ведення військових дій, а також визначалися перспективи розвитку готельного господарства України в умовах війни [6]. У публікації Білоус С. В. та авторів запропоновано ряд напрямків стратегічного відновлення, які найактуальніші, на думку авторського колективу, саме для сфери гостинності та туризму [7]. Також цієї тематики в контексті всієї туристичної галузі стосувалася публікація Корчевської Л. [8]. Тому актуальними є розгляд сучасних тенденцій розвитку готельного бізнесу та адаптація їх до українських реалій та умов тривалої війни.

Формулювання цілей статті. Метою статті є окреслення сучасних напрямків та перспектив розвитку готельної індустрії Укра-

їни в умовах війни відповідно до сучасних світових трендів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток сфери гостинності є чинником економічного та культурно-соціального розвитку країн та регіонів, має позитивну кореляцію з ВВП на душу населення. А зростання інтересу іноземних відвідувачів до України спричинить зростання в'їзного туризму. В умовах військових дій та обмеження виїзду деяких груп населення України попит на готельні послуги, які відповідають сучасним рівням, зростає. Тому готельна сфера має орієнтуватися на світові тренди розвитку. Найсильнішими сторонами вітчизняного готельного бізнесу є цінова конкурентоспроможність, широкі можливості для оздоровчого туризму за невеликими цінами, унікальність природних комплексів та історико-культурних ресурсів. Результати відновлення туристичної

галузі після коронавірусу показав, що саме сфера туризму та гостинності відновлювалася дуже швидко після криз. Так, статистичні дані обсягів капітальних інвестицій у сферу гостинності (тимчасове розміщення) ілюструють зростання у 2021 році після зняття карантинних обмежень та спад у 2022 році (у перший рік війни) (табл. 1) [9].

2023 рік став роком поступового зростання реального ВВП України, за різними оцінками, на 5–5,5%. Це відновлювальне зростання після стрімкого падіння на 28,8% у 2022 році. Незважаючи на відновлення, ВВП ще приблизно на чверть менший, ніж у 2021 році. Проте у першому кварталі 2023 року ВВП ще спадав, але решту три квартали – зростав (рис. 1) [10].

Очевидно, що після війни галузь гостинності буде також швидко зростати. Тому важливо окреслити напрямки розвитку сфери

Таблиця 1

Капітальні інвестиції у галузь тимчасового розміщення [9]

Рік	Обсяги капітальних інвестицій у сферу тимчасового розміщення, млн. грн	Рік	Обсяги капітальних інвестицій у сферу тимчасового розміщення, млн. грн
2015	890	2020	840
2017	1380	2021	954
2018	1473	2022	799
2019	983	2023	854

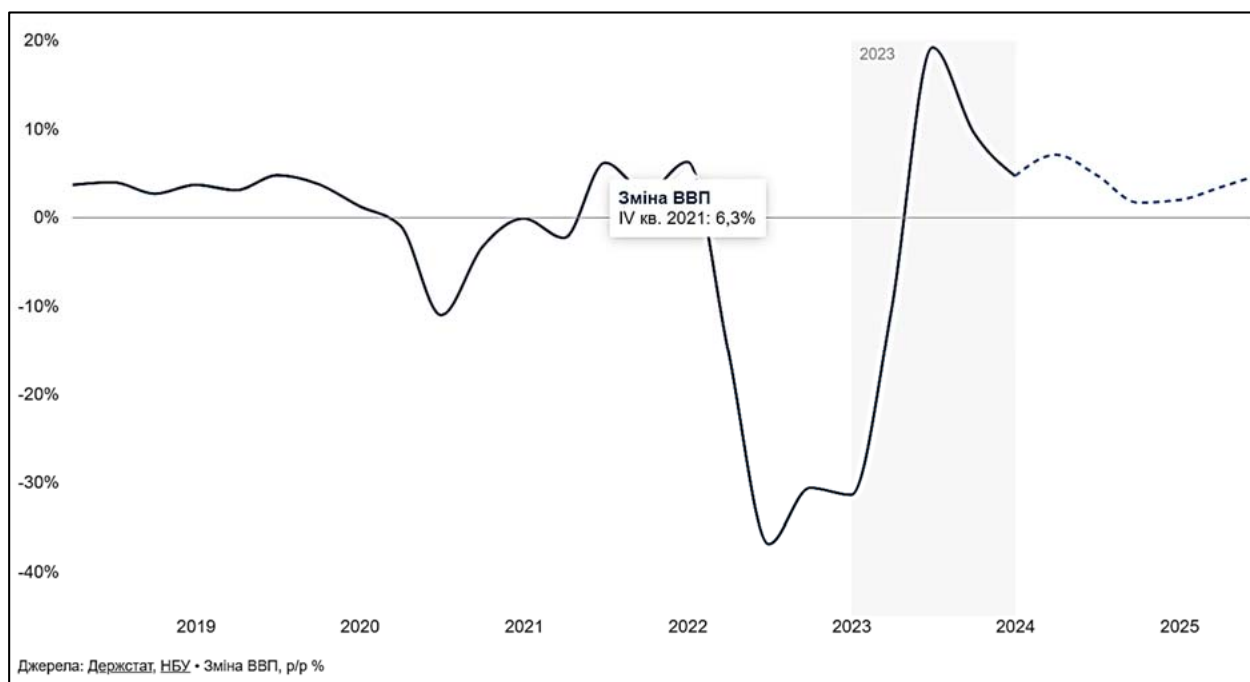

Рис. 1. Динаміка ВВП України 2019–2024 рр. [10]

готельного господарства в контексті сучасних світових трендів.

Вітчизняний готельний бізнес вже тривалий час потребує диверсифікації послуг та нових пропозицій. Період карантинних обмежень спонукав українські готелі розширити перелік наданих послуг. Так, розширилися пропозиції стосовно планів харчування, програми організації дозвілля, програми оздоровлення та інших послуг, які пропонуються клієнтам в готелі. Відомо, що такий підхід дає можливість отримати додатковий дохід, який може сягати 30%. Популярними у наш час стали ретрит-тури, йога-тури, загалом, комплексні програми, пов'язані з оздоровленням та відновленням організму. Готелі стають центрами відпочинку, які здатні надавати як основні, так і додаткові туристичні послуги пізнавального характеру наприклад, майстер-класи, отримання нових навиків, досвіду та знань. Такий комплексний підхід дозволить також розвивати супутні галузі послуг, що сприятиме відновленню економіки регіону в цілому.

Розширення спектру послуг, використання закладів для відновлення та реабілітації військових та цивільного населення призводить до необхідності удосконалення планувальної організації готельного простору. Насамперед, це стосується адаптації закладів розміщення для маломобільних груп населення, яких через війну буде значно більше, ніж у довоєнний час. Будівництво спеціальних реабілітаційних центрів не вирішить проблему реабілітації та відновлення цих громадян, а потреба у закладах, які адаптовані для маломобільних груп населення буде зростати з роками. Наразі за даними booking тільки 16 готелів Івано-Франківської області мають як мінімум 1 номер для такої категорії відвідувачів [11]. Середня ціна за готель зі зручностями для осіб з інвалідністю в регіоні Івано-Франківська область на ці вихідні становить 2 030 грн. за ніч (на основі актуальних цін на Booking.com).

Обмеженість виїзду за кордон деяких груп населення, небезпечність та інколи неможливість відпочинку на українському морському узбережжі, доволі спекотні літні сезони 2023–2024 рр. спонукало багатьох готельєрів розширити готельні простори для будівництва басейнів та розважальних комплексів на воді. Так, у 2021 році послуги басейнів у Карпатському регіоні надавали близько 40 готелів, то у літньому сезоні 2024 року тільки в Івано-Франківській області за даними booking послуги басейну пропонуються у 101 закладі [12]. Зважаючи на значну популярність таких

готелів (на 15.08.2024 р 78% закладів були заброньовані до кінця місяця), будівництво басейнів біля готелів буде здійснюватися в подальшому.

Сучасні готелі стають центрами відпочинку, готельєри значно розширюють ресторанні зони та перетворюють їх у мультифункціональні зони для відпочинку. Розширення готельних площ може відбуватися за рахунок освоєння скарі простору готелів. Це дуже популярний світовий тренд, який також розвивається в Україні. Особливо він актуальний для міських умов обмежених площ. Так в місті Івано-Франківську протягом останніх 2 років відкрито два заклади харчування з відкритими лаунж зонами на даху для гостей. Існують проекти створення лаунж зон на даху ще у двох готелях Івано-Франківська. Тому вважаємо, що такий напрям розвитку готелів буде перспективним і в майбутньому, незважаючи на доволі високі ціни на проживання у таких готелях.

Зростають нові форми подорожей, сучасний турист прагне отримати більші та автентичні враження. Змінюються також підходи до планування споруд закладів розміщення. У період карантину популярності набули готельні номери в окремих будиночках по типу бунгало чи глемпінгів. Глемпінг із його поєднанням розкоші та пригод ідеально відповідає цій тенденції, пропонуючи мандрівникам унікальний спосіб зануритися в природу та місцеву культуру. Світовий ринок глемпінгів зростає щороку, про що свідчать статистичні дані. Розмір світового ринку глемпінгу оцінювався в 3,52 мільярда доларів США в 2023 році та, за прогнозами, досягне 9,23 мільярда доларів США до 2031 року [13]. На відміну від традиційних варіантів розміщення, глемпінг дозволяє гостям відволіктися від швидкого ритму повсякденного життя та відновити зв'язок із природою, це призводить до незабутніх вражень.

Зростання наявних доходів, особливо серед середнього та вищого класів, зробило розкішні подорожі доступнішими для ширшого кола людей. Це призвело до збільшення попиту на елітне проживання. Особливо серед заможних мандрівників є бажання інвестувати більше в унікальні та ексклюзивні враження, що сприяє розширенню ринку глемпінгу. Незважаючи на військові дії, середня зарплата у 2024 р. – 21000 грн., у 2022 р. – 14577 грн., 2023 року – 17442 грн. [14]. Оскільки наявний дохід продовжує зростати в усьому світі, очікується, що попит на

більш комфортабельні подорожі та розміщення в глемпінгах зростатиме, сприяючи зростанню ринку глемпінгів також і в Україні. Доступність місць для глемпінгу вийшла за межі традиційних кемпінгів і включає різноманітні місця, такі як національні парки та приватні території. Наприклад, територія Івано-Франківської області є третьою за величиною площ природозаповідних територій, що сприяє розвитку глемпінгових закладів розміщення [15]. У Івано-Франківській області функціонує 5 глемпінгових закладів розміщення, проте безсумнівно, що цей ринок є дуже перспективним. Крім того, можливі різноманітні варіанти розміщення, від наметів без зручностей до комфортабельних глемпінгів, що відповідають різним бюджетам і вподобанням. Ця обставина ще більше покращує доступність і ринковий потенціал. Зростання ринку закладів на природних територіях зробило глемпінг доступним для мандрівників, які, можливо, раніше не розглядали традиційний кемпінг або які прагнуть розкішнішого відпочинку на природі.

Зростання запитів клієнтів на екологічний відпочинок є ще однією світовою тенденцією, яка також має місце в Україні. Для світового готельного господарства характерні процеси екологізації, які розвиваються у двох напрямках: зменшення впливу готельного господарства на довкілля та прагнення надавати еко-послуги своїм клієнтам, і це розглядається як частина маркетингової стратегії закладів в умовах жорсткої конкуренції. Головні аспекти, найбільш характерні для еко-готелів, умовно можна розділити на дві групи: використання натуральних природних матеріалів при їх будівництві та облаштуванні; екологічно продумане використання природних ресурсів. Саме ці напрямки лягли в основу еко-політики, такі готелі всіляко інформують клієнтів про заходи, що вживаються для того, щоб проживання стало найбільш екологічно безпечним. В сукупності ці заходи формують цілісну екологічну політику, яка є базою для всіх напрямків діяльності готелю. Більш того, часто в процесі реалізації екологічної політики готелю бере участь не тільки адміністрація готелю, але і гості, причому найбільш часто процес залучення клієнтів в діяльність відповідно до принципів екологічного менеджменту можна спостерігати в сфері утилізації відходів готелю у сфері економного споживання електроенергії, води тощо [16].

Крім того, екологічні норми можуть вимагати від готельєрів дотримання певних стан-

дартів і практик екологічного розвитку. Недосконалість українського законодавства в цій царині, відсутність ефективної системи екологічного контролю на всіх етапах від будівництва до функціонування закладів розміщення може призвести до суттєвого впливу закладів гостинності на довкілля і незворотніх змін у туристичних дестинаціях. В Україні енергетична криза, пов'язана з війною, ставить перед готельєрами завдання підвищення енергоефективності та вирішення енергетичних завдань в умовах обмеження енергопостачання. З іншого боку, реалізація проектів екологічного спрямування у будь якій сфері, в тому числі і готельному бізнесі, є більш дороговартісною, що, як правило, потенційно обмежує зростання ринку в цій сфері. Пошук балансу між необхідністю екологічного зростання та економічною ефективністю є сучасним трендом у сфері гостинності.

Ще одним сучасним трендом сфери туризму, що зачіпає готельний бізнес, є зростання ролі соціальних мереж. Соціальні мережі стали потужним інструментом для маркетингу та впливу на прийняття рішення щодо подорожі. Мандрівники все частіше використовують такі платформи, як Instagram, Facebook і Pinterest, щоб поділитися враженнями від подорожей, зокрема перебуванням у готелі. Цей контент, створений користувачами, служить формою відгуку та рекомендації, залучаючи більше людей розглянути можливості для своєї наступної відпустки. Візуальний ефект закладів розміщення зростає, тому важливим аспектом їх діяльності стає характерний дизайн і мальовниче оточення, що важливо з точки зору поширення в соціальних мережах. Оскільки соціальні медіа продовжують відігравати значну роль у надиханні та плануванні подорожей, очікується, що вплив платформ на ринок розміщення зростатиме та стане ключовою можливістю для ринку.

Висновки. Сучасний готельний бізнес в Україні не лише вистояв на початку війни, але і продовжує зростати в умовах політичної та економічної невизначеності. Нові проекти в готельному бізнесі розвиваються в контексті сучасних трендів світового готельного господарства. Проаналізовано найбільш виразні, що мають місце в Україні: диверсифікації послуг та упровадження нових готельних послуг, пов'язаних з комплексним обслуговуванням клієнтів у готелі; орієнтація на обслуговування клієнтів, які потребують послуг реабілітації, оздоровлення, фізичної та психо-

логічної реабілітації; урізноманітнення готельної інфраструктури, пов'язаної з відновленням здоров'я та реабілітацією, використання скарбів просторів, будівництво закладів з новою філософією пропозицій, наприклад, глемпінг,

тощо; екологізація готельного бізнесу, реалізація проектів, спрямованих на запити клієнтів щодо ековідпочинку, широке використання соціальних мереж в діяльності готельних закладів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ракети замість відвідувачів. Війна пошкодила понад 1000 ресторанів, кафе та готелів. Журнал Forbes в Україні. URL: <https://forbes.ua/money/raketi-zamist-vidviduvachiv-viyna-poshkodila-ponad-1000-restoraniv-kafe-ta-goteliv-yak-biznes-ikh-vidnovlyue-i-chim-mozhe-dopomogti-derzhava-14022023-11725> (дата звернення: 06.06.2024).
2. Ринок готельної нерухомості. Property Times. URL: https://propertytimes.com.ua/gostinichnaya_nedvizhivost/rinok_gotelnoyi_neruhomosti_2022_osnovni_pokazniki_vtrati_novi_vidkrittya_ta_prognози (дата звернення: 06.06.2024).
3. Баженова С., Пологовська Ю., Канцур І. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1280> (дата звернення: 04.06.2024).
4. Самодай В., Рибальченко С., Орищенко Є. Антикризове управління готельним підприємством в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1805> (дата звернення: 06.06.2024).
5. Поворознюк І. Управління якістю послуг на підприємствах індустрії готинності під час кризи. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1656> (дата звернення: 06.06.2024).
6. Безручко, Л., Білоус, С., Філь, М. Готельне господарство України в умовах війни: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-43> (дата звернення: 04.06.2024).
7. Білоус, С., Безручко, Л., Лемега, Н. Стратегічні напрямки відновлення сфери послуг України у поствоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-3> (дата звернення: 04.06.2024).
8. Корчевська Л. Стан, особливості та перспективи туризму у воєнний та поствоєнний періоди. Управління розвитком сфери гостинності: регіональний аспект: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Чернівці, 5 травня 2022 р. Чернівці : Технодрук, 2022. С. 337–341.
9. Статистичний щорічник України 2022 р. URL: <http://surl.li/ktihtc> (дата звернення: 11.06.2024).
10. Економіка України у 2023 році: головне. Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua/ukrainian-economy-in-2023-tracker-overview/> (дата звернення: 12.08.2024).
11. Пошукова платформа Booking. Готелі для маломобільних груп населення. URL: <https://www.booking.com/accessible-traveling/region/ua/ivano-frankivsk.uk.html> (дата звернення: 12.08.2024).
12. Пошукова платформа Booking. Готелі з басейнами. URL: <http://surl.li/vrtnze> (дата звернення: 12.08.2024).
13. Official site of the Data Bridge Market Research. *Global Glamping Market – Industry Trends and Forecast to 2029*. URL: <https://www.databridgemarketresearch.com/reports/global-glamping-market> (дата звернення: 20.08.2024).
14. Мінфін. Середня заробітна плата в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/2022/> (дата звернення: 20.08.2024).
15. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Офіційний сайт. URL: <https://mepr.gov.ua/> (дата звернення: 20.08.2024).
16. Korobeinykova Ya. Patterns of Resource Use for Tourism Development in Mountainous Communities in Ukraine. *Grassroots Journal of Natural Resources*, 2021, 4(1): 17–28. DOI: <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.040102>

REFERENCES:

1. Rakety zamist vidviduvachiv. Viina poshkodyla ponad 1000 restoraniv, kafe ta hoteliv. Zhurnal Forbes v Ukraini [Rockets instead of visitors. The war damaged more than 1,000 restaurants, cafes and hotels. Forbes magazine in Ukraine]. Available at: <https://forbes.ua/money/raketi-zamist-vidviduvachiv-viyna-poshkodila-ponad-1000-resto->

- raniv-kafe-ta-goteliv-yak-biznes-ikh-vidnovlyue-i-chim-mozhe-dopomogti-derzhava-14022023-11725 (accessed June 06, 2024)
2. Rynok hotelnoi nerukhomosti. Property Times [Hotel real estate market. Property Times]/ Available at: https://propertytimes.com.ua/gostinichnaya_nedvizhimost/rinok_hotelnoi_nerukhomosti_2022_osnovni_pokazniki_vtrati_novi_vidkrittya_ta_progozi (accessed June 06, 2024)
 3. Bazhenova S., Polohovska Yu., & Kantsur I. (2022). Rozvytok hotelno-restorannoho biznesu v umovakh sohodennia [Development of the hotel and restaurant business in today's conditions]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 38. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1280> (accessed June 04, 2024)
 4. Samodai V., Rybalchenko S., & Oryshchenko Ye. (2022). Antykrizove upravlinnia hotelnym pidpriemstvom v umovakh viiny [Anti-crisis management of a hotel enterprise in war conditions]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 44. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1805> (accessed June 06, 2024)
 5. Povorozniuk I. (2022). Upravlinnia yakistiu posluh na pidpriemstvakh industrii hotynnosti pid chas kryzy. [Management of the quality of services at enterprises of the standby industry during the crisis]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 42. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1656> (accessed June 06, 2024)
 6. Bezruchko, L., Bilous, S., & Fil, M. (2023). Hotelne hospodarstvo Ukrainy v umovakh viiny: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [The hotel industry of Ukraine in the conditions of war: current state and prospects for development]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-43> (accessed June 04, 2024)
 7. Bilous, S., Bezruchko, L., & Lemeha, N. (2022). Stratehichni napriamky vidnovlennia sfery posluh Ukrainy u postvoiennyi period [Strategic directions for the recovery of Ukraine's service sector in the post-war period]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-3> (accessed June 04, 2024)
 8. Korchevska L. (2022). Stan, osoblyvosti ta perspektyvy turizmu u voiennyi ta postvoiennyi periody [State, peculiarities and prospects of tourism in the war and post-war periods]. *Upravlinnia rozvytkom sfery hostynnosti: rehionalnyi aspekt: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii, m. Chernivtsi, 5 travnia 2022 r.* Chernivtsi: Tekhnodruk. P. 337–341. (in Ukrainian)
 9. Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy 2022 r. [Statistical Yearbook of Ukraine 2022]. Available at: <http://surl.li/ktihtc> (accessed June 11, 2024)
 10. Ekonomika Ukrainy u 2023 rotsi: holovne. Tsentri ekonomichnoi stratehii [The economy of Ukraine in 2023: the main thing. Center for Economic Strategy]. Available at: <https://ces.org.ua/ukrainian-economy-in-2023-tracker-overview> (accessed June 12, 2024)
 11. Poshukova platforma Booking. Hoteli dlia malomobilnykh hrup naselennia [Booking search platform. Hotels for people with reduced mobility]. Available at: <https://www.booking.com/accessible-traveling/region/ua/ivano-frankivsk.uk.html> (accessed June 12, 2024)
 12. Poshukova platforma Booking. Hoteli z baseinamy [Booking search platform. Hotels with swimming pools]. Available at: <http://surl.li/vrtnze> (accessed June 12, 2024)
 13. Official site of the Data Bridge Market Research. *Global Glamping Market – Industry Trends and Forecast to 2029*. Available at: <https://www.databridgemarketresearch.com/reports/global-glamping-market> (accessed August 20, 2024)
 14. Minfin. Serednia zarobitna plata v Ukraini [Ministry of Finance of Ukraine. Average salary in Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/2022/> . (accessed August 20, 2024)
 15. Ministerstvo zakhystu dovkillia ta pryrodnykh resursiv Ukrainy. Ofitsiinyi sait. [Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine. Official site]. Available at: <https://mepr.gov.ua> (accessed August 20, 2024)
 16. Korobeinykova Ya. (2021). Patterns of Resource Use for Tourism Development in Mountainous Communities in Ukraine. *Grassroots Journal of Natural Resources*, 4(1): pp. 17–28. DOI: <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.040102> . (accessed August 20, 2024)